

ÜRİNER SİSTEM TERİMLERİ

Demet ÖZER¹ Engin KÖLÜKÇÜ²

AMAÇ : Öğrenci veya okurlar ürolojik sistemine ilişkin anatomi, fizyoloji, tanısal ve tedaviye yönelik terimleri öğrenir, klinik araştırmalar ve çalışmalarda bu terimleri kullanabilir.

ÜRİNER SİSTEM (SYSTEMA URINERIA)

Üriner sistem; metabolik atıkların kandan ayrıştırılması ve vücuttan atılması, kan basıncı kontrolünün sağlanması, sıvı-elektrolit ve asit-baz dengesinin sağlanması gibi yaşamsal faaliyetleri sağlayan sistemdir. Boşaltım sistemi olarak da adlandırılan üriner sistem; böbrekler, üreterler, mesane ve üreterden oluşmaktadır.

Homeostazisin sürdürülmesinde önemli rolü olan üriner sistem; kanın süzülmesi ile idrar oluşması ve oluşan idrarın atılmasını sağlayan bir yoldur. Böbreklerde veya idrar yollarında meydana gelen yapısal ya da işlevsel sorunlar homeostazisin sürdürülmesini engelleyerek tüm vücutta olumsuz etkiler yaratmaktadır. Üriner sistem; endokrin sistem ve nörolojik sistemle yakın ilişki içindedir ve sistemin işleyişi makine çarkı sistemine benzetilmektedir. Üriner sistemin esas işini idrar oluşturarak böbrekler yapmakta, üreter, mesane ve üretra taşıma işlevi görmektedir. Böbreklerin birçok görevi bulunmaktadır; vücudun sıvı-elektrolit dengesini sağlamak, metabolik atıkları filtre etmek ve

atılımını sağlamak bunların başında gelmektedir. Kan basıncının düzenlenmesi ve sürdürülmesi, D vitamininin aktive edilmesi, kalsiyum ve fosfor dengesinin sağlanması, eritrosit sentezi için gerekli eritropoetin ve prostoglandin üretimi gibi metabolik ve endokrin işlevler böbrekler tarafından gerçekleştirilmektedir.

Böbrekler

Vertebral kolonun her iki tarafında yer alan böbrekler kırmızımsı kahverengi renkte ve fasulye şeklindedir. Yetişkin bireyde yaklaşık olarak 11,3 cm uzunluğunda, 5-7,5 cm genişliğinde ve 2,5 cm kalınlığındadır. Sağ böbrek; karaciğer, kolon hepatik fleksura ve duodenum ile, sol böbrek; mide, pankreas, dalak, jejunum ve kolonun splenik fleksura ile komşudur. İki böbreğin de superiorunda adrenal bezler yer almaktadır. Renal fasya, adipoz kapsül ve renal kapsül yapılarından oluşan böbrek, çevre yağ dokusu ve konnektif doku tarafından yerinde tutulmakta, desteklenmekte ve korunmaktadır. Renal kapsül; kollajen liflerden oluşan, sıkı, fibröz katman, renal sinüs ise hilusta içeri katlanma ile oluşan internal kavitedir. Böbrek ve damarları içine

¹ Öğr. Gör., Toros Üniversitesi, SHMYO, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İlk ve Acil Yardım Pr., demet.ozer@toros.edu.tr

² Doç. Dr., Gazi Osman Paşa Üniversitesi, Üroloji AD. engin.kolukcu@gop.edu.tr

3. “Bireylerde böbreklerin iş yapamadığı veya idrar çıkımı olmadığı durumlarda vücuttaki fazla suyun, metabolizma sonucu oluşan kandaki atık maddelerin ve bazı elektrolitlerin bir cihaz yardımıyla, difüzyon yolu ile kandan uzaklaştırılması işlemine denir.” cümlesinde yer alan boşluğa aşağıdaki terimlerden hangisi gelmelidir?
- A. Hemodialysis (Hemodiyaliz)
B. Uremia (Üremi)
C. Cystostomy (Sistostomi)
D. Nephrolysis (Nefroliz)
E. Intravenous Pyelography (İntravenöz Piyelografi)
4. Aşağıdaki terimlerden hangisi “böbreğin bir tüp aracılığıyla deriye ağızlaştırılması” anlamındadır?
- A. Nephrectomy (Nefrektomi)
B. Nephropexy (Nefropeksi)
C. Nephrotomy (Nefrotomi)
D. Nephrolithotripsy (Nefrolitotripsisi)
E. Nephrostomy (Nefrostomi)
5. Üriner sistemde kullanılan “hydronephrosis” teriminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?
- A. Üretranın penisin ventraline açılması
B. Böbrekte büyüme
C. Böbrek pelvisi inzisyonu
D. Böbrek pelvisinin idrar birikmesinden dolayı genişlemesi
E. Yırtılan mesanenin dikilmesi

Cevap Anahtarı: 1) D 2) B 3) A 4) E 5) B

KAYNAKLAR

- Akyolcu, N., Kanan, N., Aksoy, G., (2018), Cerrahi Hemşireliği II Kitabı, Nobel Tıp Kitabevleri, s: 613-670
- Anderson, J.K., CJA. (2012), Surgical Anatomy of the Retroperitoneum, Adrenals, Kidneys, and Ureters, Campbell-Walsh's Urology, 10th ed.
- Ekinci, S., Hatipoğlu, H.G. (2014), Yüksekokullar Tıbbi Terminoloji Ders Kitabı, Hatiboğlu Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara
- Ertugrul, L. (2009). Tıp Terimleri Sözlüğü, Nobel Tıp Kitabevi, 10. Baskı, Ankara
- Guyton, A.C. Hall, J.E. (2007), Tıbbi Fizyoloji, Nobel Tıp Kitabevleri, Çev. Ed. Çavuşoğlu H, Çağlayan Yeğen B, 11. Basım, s: 307-325
- <https://acikders.ankara.edu.tr/course/index.php?categoryid=563>
- Yaman, Ö.M., Kadioğlu, A., Taşçı, A. İ., (2018), Güncel Üroloji, TÜD/TÜRK Üroloji Akademisi Yayını, No:18, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul

Şekil Kaynakları:

Şelik 3: nocturnal enuresis: resim yayın sahibine aittir demet.ozertoros.edu.tr